

7.11.2018

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Padomes un Komisijas paziņojumiem,

saskaņā ar Reglamenta 123. panta 2. punktu

par tiesiskumu Rumānijā
(2018/2844(RSP))

Roberta Metsola

PPE grupas vārdā

Josef Weidenholzer

S&D grupas vārdā

Sophia in 't Veld, Cecilia Wikström

ALDE grupas vārdā

Judith Sargentini, Eva Joly, Benedek Jávor, Reinhard Bütikofer, Bodil Valero

Verts/ALE grupas vārdā

Barbara Spinelli, Patrick Le Hyaric, Helmut Scholz, Marie-Christine

Vergiat, Marie-Pierre Vieu, Malin Björk, Sofia Sakorafa, Emmanuel

Maurel, Younous Omarjee

GUE/NGL grupas vārdā

Monica Macovei

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par tiesiskumu Rumānijā
(2018/2844(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumus un jo īpaši Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2., 3., 4., 6. un 7. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (ECTK),
- ņemot vērā Rumānijas konstitūciju,
- ņemot vērā Komisijas 2014. gada 11. marta paziņojumu par jaunu ES mehānismu tiesiskuma nostiprināšanai (COM(2014)0158),
- ņemot vērā 2017. gada 2. februārī notikušās debates par demokrātiju un tiesiskumu Rumānijā,
- ņemot vērā 2018. gada 7. februāra debates par tiesiskuma apdraudējumu, ko rada Rumānijas tiesu sistēmas reforma,
- ņemot vērā 2018. gada 3. oktobra debates par tiesiskumu Rumānijā,
- ņemot vērā 2018. gada 1. oktobrī Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejā notikušo viedokļu apmaiņu ar Komisijas priekšsēdētāja pirmo vietnieku *Frans Timmermans*,
- ņemot vērā 2017. gada martā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejā notikušo uzklauššanu par demokrātiju un tiesiskumu Rumānijā,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja *J.-C. Juncker* un priekšsēdētāja pirmā vietnieka *F. Timmermans* 2018. gada 24. janvāra kopīgo paziņojumu par jaunākajiem notikumiem Rumānijā,
- ņemot vērā Venēcijas komisijas 2018. gada 16. marta atzinumu par Rumānijas tiesību akta projektu Nr. 140/2017 par grozījumu izdarīšanu Valdības rīkojumā Nr. 26/2000 par apvienībām un fondiem,
- ņemot vērā Venēcijas komisijas 2018. gada 20. oktobra atzinumu par grozījumiem Rumānijas tiesību aktā Nr. 303/2004 par tiesnešu un prokuroru statusu, Nr. 304/2004 par tiesu organizāciju un Nr. 317/2004 par Tiesnešu augstāko padomi,
- ņemot vērā Venēcijas komisijas 2018. gada 20. oktobra atzinumu par grozījumiem Rumānijas Kriminālkodeksā un Kriminālprocesa kodeksā, kuri ietekmē arī tiesību aktu Nr. 78/2000 par korupcijas gadījumu novēršanu, atklāšanu un sodīšanu par tiem un tiesību aktu Nr. 304/2004 par tiesu organizāciju,

- ņemot vērā Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) 2018. gada 11. aprīļa *ad hoc* ziņojumu par Rumāniju,
 - ņemot vērā Komisijas 2017. gada 15. novembra ziņojumu, kas izstrādāts sadarbības un pārbaudes mehānisma satvarā, par Rumānijas panākumiem,
 - ņemot vērā to, ka Rumānijas parlaments 2017. gada decembrī pieņēma trīs tiesību aktus, ar kuriem tiek reformēta tiesu sistēma, proti, tiesību akts Nr. 303/2004 par tiesnešu un prokuroru statusu, tiesību akts Nr. 304/2004 par tiesu organizāciju un tiesību akts Nr. 317/2004 par Tiesnešu augstāko padomi, ņemot vērā to, ka 2018. gada jūnijā tika pieņemti grozījumi Kriminālkodeksā un 2018. gada jūlijā — Kriminālprocesa kodeksā,
 - ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas (*PACE*) Rezolūciju Nr. 2226/2018 un Ieteikumu Nr. 2134/2018,
 - ņemot vērā Rumānijas Konstitucionālās tiesas 2018. gada 20. oktobra lēmumu, kurā norādīts, ka 64 no 96 izmaiņām Kriminālprocesa kodeksā nav konstitucionālas, ņemot vērā Konstitucionālās tiesas 2018. gada 25. oktobra paziņojumu par to, ka 30 grozījumi Kriminālkodeksā neatbilst konstitūcijai,
 - ņemot vērā to, ka kopš 2017. gada janvāra atkārtoti notiek masu protesti pret korupciju un par labu tiesiskumam, tostarp kustības “Diaspora mājās” masveida protesta akcija 2018. gada 10. augustā Bukarestē, pēc kuras vairākiem simtiem cilvēku bija nepieciešama medicīniska palīdzība, jo pret to vardarbīgi vērsās policija,
 - ņemot vērā Reglamenta 123. panta 2. punktu,
- A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, un tā kā šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība (Līguma par Eiropas Savienību 2. pants);
 - B. tā kā LES 6. panta 3. punktā ir minēts, ka pamattiesības, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats;
 - C. tā kā ES darbojas, pamatojoties uz pieņēmumu par savstarpēju palāvību, ka dalībvalstis ievēro demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības, kuras noteiktas ECTK un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā;
 - D. tā kā Pamattiesību hartas 47. pantā un ECTK 6. pantā ir nostiprināta tiesu sistēmas neatkarība un tā ir būtiska prasība demokrātiskā varas dalīšanas principa ievērošanai;
 - E. tā kā Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupa (*GRECO*) 2018. gada aprīļa ziņojumā par Rumāniju puda nopietnas bažas par dažiem aspektiem tiesību aktos par tiesnešu un prokuroru statusu, par tiesu organizāciju un par Tiesnešu augstāko padomi, kurus bija pieņēmis Rumānijas parlaments, kā arī par krimināltiesību aktu grozījumu projektiem; tā kā *GRECO* pauž šaubas par likumdošanas procesu un bažas par tā

ietekmi uz tiesu neatkarību un norāda, ka netieši tiek pārkāpti pretkorupcijas standarti;

- F. tā kā Venēcijas komisija 2018. gada 20. oktobra atzinumā Nr. 924/2018, kas bija veltīts konkrētiem, īpaši strīdīgiem tiesību aktu projektu aspektiem, secināja, ka, lai gan, reaģējot uz pausto kritiku un virkni Konstitucionālās tiesas lēmumu, tiesību aktu projektos ir izdarīti atzinīgi vērtējami uzlabojumi, trijos tiesību aktu projektos ir ieviesti svarīgi aspekti, kas var radīt spiedienu uz tiesnešiem un prokuroriem un beigu beigās apdraudēt tiesu varas un tās pārstāvju neatkarību un — apvienojumā ar priekšlaicīgas pensionēšanās kārtību — tās efektivitāti un kvalitāti, negatīvi ietekmējot cīņu pret korupciju, jo šie aspekti, visticamāk, graus sabiedrības uzticēšanos tiesu sistēmai¹;
- G. tā kā Venēcijas komisija 2018. gada 20. oktobra atzinumā Nr. 930/2018 secināja, ka Rumānijas parlamentam ir jāīsteno tāds lietderīgs pasākums kā kriminālkodeksu reformu, lai īstenotu Konstitucionālās tiesas lēmumus un attiecīgās ES direktīvas, un ka daudzi grozījumi nopietni apgrūtinās Rumānijas krimināltiesību sistēmas efektivitāti cīņā pret dažādu veidu noziedzību, tostarp ar korupciju saistītiem pārkāpumiem, vardarbīgiem noziegumiem un organizēto noziedzību²;
- H. tā kā Venēcijas komisija 2018. gada 20. oktobra atzinumā Nr. 914/2018 atzinīgi vērtēja to, ka tikšanos laikā Bukarestē tiesību aktu projektu iniciatori apliecināja savu gatavību grozīt tiesību aktu projektus dažādos aspektos, un aicināja Rumānijas iestādes izvērtēt tās galvenos ieteikumus, proti, to, ka jaunās ziņošanas un informācijas sniegšanas prasības, kas paredzētas tiesību akta projektā, tostarp sankcijas, kas izpaustos kā darbības apturēšana, un pārtraukšana neievērošanas gadījumā, ir acīmredzami nevajadzīgas un nesamērīgas un būtu jāatceļ, un ka detalizētu finanšu pārskatu publiskošana ik pēc sešiem mēnešiem un ienākumu avotu norāde neatkarīgi no summas lieluma apvienojumā ar sankcijām, kas izpaužas kā likvidācija, stindzinoši ietekmēs pilsonisko sabiedrību un būs pretrunā biedrošanās brīvībai un tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību³;
- I. tā kā Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja ir aicinājusi Rumāniju noraidīt nesen ierosinātos tiesību aktu projektus, kuros NVO ir noteikti papildu finanšu pārskatu iesniegšanas pienākumi, izdarīt tajos grozījumus saskaņā ar Venēcijas komisijas un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja (EDSO/ODIHR) ieteikumiem un pirms pieņemšanas nodot tos plašai sabiedriskai apspriešanai⁴;
- J. tā kā 2018. gada 19. jūlijā Komisija vērsās pret Rumāniju Eiropas Savienības Tiesā par to, ka tā nebija iekļāvusi valsts tiesību aktos ceturto direktīvu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu; tā kā 2018. gada 24. oktobrī Rumānijas parlaments pēc apšaubāmas atkārtotas balsošanas pieņēma tiesību akta projektu par cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu;
- K. tā kā šobrīd notiek debates par Rumānijas izlūkdienesta lomu un iespējamo iejaukšanos Rumānijas tiesu iestāžu darbībā, radot jautājumus par šādas iejaukšanās iespējamo

¹ Venēcijas komisijas 2018. gada 20. oktobra atzinums Nr. 924/2018 (CDL-AD(2018)017).

² Venēcijas komisijas 2018. gada 20. oktobra atzinums Nr. 930/2018 (CDL-AD(2018)021).

³ Venēcijas komisijas 2018. gada 16. marta atzinums Nr. 914/2018 (CDL-AD(2018)004).

⁴ Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūcija Nr. 2226/2018 un Ieteikums Nr. 2134/2018.

apmēru un kārtību; tā kā Venēcijas komisija 2018. gada 20. oktobra atzinumā secināja, ka, šķiet, ir nepieciešams rūpīgi pārskatīt tiesību normas par izlūkdienestu kontroli¹;

- L. tā kā 2016. gada maijā tika iesniegts lūgumraksts pārskatīt Rumānijas konstitūciju, lai ierobežotu ģimenes definīciju, attiecinot to tikai uz laulību starp vīrieti un sievieti; tā kā vairākas cilvēktiesību aizstāvības grupas ir paudušas savas bažas par to, ka, pieņemot priekšlikumu, Rumānijā var tikt pārkāpti starptautisko cilvēktiesību standarti un pieaugt homofobiska diskriminācija; tā kā pārskatīšana tika atbalstīta parlamentā ar divu trešdaļu balsu vairākumu; tā kā referendumā par šo jautājumu neizdevās sasniegt nepieciešamo 30 % vēlētāju aktivitātes mērķi;
- M. tā kā saskaņā ar ikgadējo pārskatu par LGBTI stāvokli Eiropā 2018. gadā, ko publicējis Starptautiskās lesbiešu un geju asociācijas Eiropas reģions (*ILGA-Europe*), tiesību aktu, naida runu un pret LGBTI vērsta diskriminācijas ziņā Rumānija no 28 ES dalībvalstīm ierindota 25. vietā;
- N. tā kā ES ir apņēmusies aizsargāt plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu, kā arī tiesības uz informāciju un vārda brīvību, kas ir nostiprinātas Pamattiesību hartas 11. pantā un ECTK 10. pantā; tā kā plašsaziņas līdzekļu publiskās uzraudzības funkcijas ir būtiski svarīgas šo tiesību ievērošanai un visu pārējo pamattiesību aizsardzībai;
- O. tā kā organizācija “Reportieri bez robežām” ir vērsusi uzmanību uz mēģinājumiem pārveidot Rumānijas plašsaziņas līdzekļus par politiskās propagandas instrumentiem un ir paudusi bažas par politisko cenzūru plašsaziņas līdzekļos²;
- P. tā kā Pamattiesību hartas 12. pantā ir noteikts, ka ikvienai personai ir tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos un biedrošanās brīvību visos līmeņos, jo īpaši politiskos, ar arodbiedrībām saistītos un pilsoniskos jautājumos;
- Q. tā kā ziņas par Rumānijas policijas vardarbību protestu laikā 2018. gada 10. augustā ir radījušas nopietnas bažas par spēka lietošanas samērīgumu un protestētāju pamattiesību pārkāpumiem, un Rumānijas tiesībaizsardzības iestādes joprojām veic to izmeklēšanu;
- R. tā kā Eiropas Savienībā problēmas joprojām sagādā korupcija; tā kā korupcijas veidi un apmēri katrā dalībvalstī var atšķirties, bet tā kaitē ES kopumā un tās ekonomikai un sabiedrībai, kavē ekonomikas attīstību, apdraud demokrātiju un kaitē tiesiskumam;
- S. tā kā Valsts Pretkorupcijas direktorāta (*DNA*) galvenais prokurors 2018. gada 9. jūlijā tika atcelts no amata pretēji Tieslietu padomes atzinumam, kas tika pieņemts pēc Konstitucionālās tiesas sprieduma, ar ko tika ierobežotas prezidenta pilnvaras; tā kā Venēcijas komisija 2018. gada 20. oktobra atzinumā turpretī ir norādījusi, ka būtu svarīgi stiprināt prokuroru neatkarību un saglabāt un palielināt lomu, ko pilda tādas institūcijas kā prezidents un Tiesnešu augstākā padome, kuras spēj līdzsvarot tieslietu ministra ietekmi³; tā kā Rumānijas valdība 2018. gada 15. oktobrī pieņēma ārkārtas rīkojumu; tā kā līdz šim kopš rīkojuma stāšanās spēkā no amata ir atlaisti 48 prokurori, tādējādi, iespējams, kavējot lielu skaitu pašreiz notiekošu izmeklēšanu; tā kā 2018. gada

¹ Venēcijas komisijas 2018. gada 20. oktobra atzinums Nr. 924/2018 (CDL-AD(2018)017).

² <https://rsf.org/en/romania>

³ Venēcijas komisijas 2018. gada 20. oktobra atzinums Nr. 924/2018 (CDL-AD(2018)017).

24. oktobrī tieslietu ministrs pieprasīja, lai no amata tiktu atbrīvots ģenerālprokurors, apsūdzot viņu pilnvaru pārsniegšanā,

1. uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi garantēt to, ka tiek pilnībā ievērotas LES 2. pantā minētās kopīgās Eiropas vērtības un nodrošināta Eiropas Savienības Pamattiesību hartā paredzēto pamattiesību ievērošana;
2. pauž nopietnas bažas par pārstrādātajiem tiesību aktiem Rumānijas tieslietu un krimināltiesību jomā un jo īpaši iespējamību, ka tie var strukturāli apdraudēt tiesu sistēmas neatkarību un spēju efektīvi apkarot korupciju Rumānijā, kā arī vājināt tiesiskumu;
3. pauž nosodījumu par policijas vardarbīgo un nesamērīgo iejaukšanos protestu laikā Bukarestē 2018. gada augustā;
4. aicina Rumānijas iestādes ieviest aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu pārredzamu un juridisku pamatu jebkādei iestāžu sadarbībai un izvairītos no iejaukšanās, kas izjauc līdzsvara un atsvara sistēmu; prasa pastiprināt izlūkdienestu parlamentāro kontroli;
5. mudina Rumānijas iestādes apkarot jebkādus pasākumus, ar kuriem tiktu atcelta kriminālatbildība par korupciju, ieņemot amatu, un piemērot valsts pretkorupcijas stratēģiju;
6. stingri iesaka pārskatīt tiesību aktus par NVO finansēšanu, organizāciju un darbību attiecībā uz to iespējami iebiedējošo ietekmi uz pilsonisko sabiedrību un nonākšanu pretrunā biedrošanās brīvības principam un tiesībām uz privātumu; uzskata, ka tie būtu pilnībā jāsaskaņo ar ES regulējumu;
7. pauž nopietnas bažas par plašsaziņas līdzekļu brīvības politiskajiem ierobežojumiem un ierosinātajiem tiesību aktiem, kuros būtu paredzēts sods par Rumānijas nomelnošanu ārvalstīs un kriminālkodeksā tiktu atkārtoti iekļauta neslavas celšana;
8. mudina Rumānijas parlamentu un valdību pilnībā īstenot visus Eiropas Komisijas, *GRECO* un Venēcijas komisijas ieteikumus un atturēties no jebkādu tādu reformu veikšanas, kuras varētu apdraudēt tiesiskuma ievērošanu, tostarp tiesu iestāžu neatkarību; mudina turpināt sadarbību ar pilsonisko sabiedrību un uzsver nepieciešamību risināt iepriekš minētos jautājumus, pamatojoties uz pārredzamu un iekļaujošu procesu; mudina proaktīvi censties panākt to, lai Venēcijas komisija izvērtētu tiesību aktus, pirms tie tiek galīgi apstiprināti;
9. aicina Rumānijas valdību sadarboties ar Eiropas Komisiju, ievērojot Līgumā noteikto lojālas sadarbības principu;
10. atkārtoti pauž nožēlu par to, ka Komisija nolēma 2017. gadā nublicēt ES pretkorupcijas ziņojumu, un spēcīgi mudina Komisiju nekavējoties atsākt ikgadējo pretkorupcijas uzraudzību visās dalībvalstīs; aicina Komisiju izstrādāt stingru rādītāju sistēmu un viegli piemērojamus vienotus kritērijus korupcijas līmeņa noteikšanai dalībvalstīs un izvērtēt dalībvalstu pretkorupcijas politiku, ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2016. gada 8. marta rezolūciju par 2014. gada ziņojumu par ES finanšu

interesu aizsardzību¹;

11. stingri atbalsta regulāru, sistemātisku un objektīvu uzraudzības un dialoga procesu, kurā būtu iesaistītas visas dalībvalstis un kurā līdzdarbotos Padome, Komisija un Parlaments, lai aizsargātu ES pamatvērtības — demokrātiju, pamattiesības un tiesiskumu —, kā tas tika ierosināts Parlamenta 2016. gada 25. oktobra rezolūcijā par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi (DTP pakts)²; atkārtoti norāda, ka šajā mehānismā būtu jāietver gada ziņojums ar konkrētai valstij adresētiem ieteikumiem³;
12. aicina Komisiju kā Līgumu izpildes uzraudzītāju uzraudzīt to, kādus pasākumus Rumānijas iestādes veic saistībā ar sniegtajiem ieteikumiem, vienlaikus turpinot piedāvāt Rumānijai pilnīgu atbalstu piemērotu risinājumu rašanā;
13. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijai, Padomei, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Rumānijas prezidentam.

¹ OV C 50, 9.2.2018., 2. lpp.

² OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.

³ Sk. 2016. gada 13. decembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2015. gadā, OV C 238, 6.7.2018., 2. lpp.